

1 Opening

1.1 Vraagstelling

Asbest, daar gaat het vanmiddag over! Voor dit onderwerp is aan mij, vanuit het “oogpunt” van de opdrachtgever (waar wij in onze dagelijkse praktijk voor werken en deze ontzorgen), de volgende vraag gesteld:

Waar ligt de verantwoordelijkheid van de opdrachtgevers?

1.2 Verantwoordelijkheid

Maar wat is de betekenis van “verantwoordelijkheid”?

Verantwoordelijkheid kan als volgt worden gedefinieerd (van Dale 2005):

“Een taak waar veel van af hangt én die zware plichten of zorgen met zich meebrengt”.

In relatie tot de definitie van verantwoordelijkheid: opdrachtgevers zijn eigenaren van het asbest.

Asbest brengt dus voor de opdrachtgever verantwoordelijkheden met zich mee!

1.3 Invloed verantwoordelijkheid

Het is dus van belang dat je dan weet wat je verantwoordelijkheden zijn.

Maar belangrijker is het dat je op juiste wijze invloed uitoefent op het proces dat als doel heeft om te komen tot bouwwerken en/of objecten zonder asbest.

Waar ligt de verantwoordelijkheid van opdrachtgevers?

Ir. Ingmar Scheiberlich
AT Osborne

Asbest, uw verantwoordelijkheid!

asbest bouw

2 Asbestketen

2.1 Situatieschets

Een opdrachtgever heeft een gebouw dat voor 1993 is gebouwd. Het is dan dus mogelijk dat hierin asbest is verwerkt dan wel dat er nog restanten asbest aanwezig zijn.

Als deze opdrachtgever heeft besloten om “iets” met dat gebouw te gaan doen (verbouwen, renoveren, slopen) dan dienen hiervoor een aantal stappen te worden doorlopen. In dit voorbeeld gaan we ervan uit dat er asbest is verwerkt in het gebouw.

2.2 Bouwwerk zonder asbest

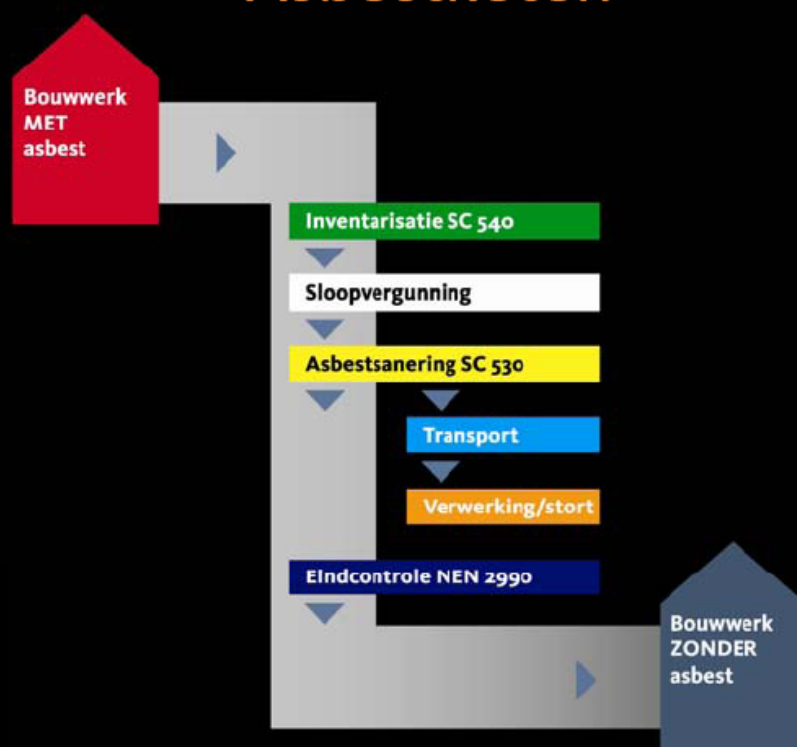
Om te komen tot een bouwwerk zonder asbest dienen hiervoor een aantal stappen doorlopen te worden, waarbij diverse schakels betrokken zijn. Deze schakels vormen tezamen de asbestketen.

2.3 Asbestketen

De asbestketen is een verzamelnaam van de volgende stappen en processen die doorlopen dienen te worden om te komen van een bouwwerk **MET** asbest tot een bouwwerk **ZONDER** asbest:

- 1 Asbestinventarisatie conform SC 540;
- 2 Sloopvergunning (aanvraag, verlening, afmelding);
- 3 Asbestverwijdering conform SC 530:
 - Transport asbesthoudend afval;
 - Eindverwerking asbest/ stort.
- 4 Eindcontrole na verwijdering conform NEN 2990 door RvA laboratorium.

Asbestketen

3 Risico's asbestketen

3.1 Fysieke bijdrage schakels

In de asbestketen leveren de volgende schakels een fysieke bijdrage om te komen tot een bouwwerk zonder asbest:

- Asbestinventarisatie bureaus conform SC 540;
- Asbestverwijderingsbedrijven conform SC 530;
- Eindcontrole door RvA laboratorium.

Deze schakels in de asbestketen vormen voor opdrachtgevers een heel groot risico. In de praktijk blijkt dat door de schakels niet altijd wordt voldaan aan hetgeen is afgesproken (o.a. kwaliteitsniveau) en opdrachtgevers mogen verwachten.

Dit wordt ook nog eens bevestigd door het onderzoek van Bureau Bartels dat in 2008 en 2009 in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu is uitgevoerd.

3.2 Van schakels tot keten

Door de opvolging van de stappen die door de schakels worden uitgevoerd ontstaat de asbestketen.

Als er in een van deze schakels in de asbestketen iets mis gaat, dan is dit van invloed op de kwaliteit van het eindresultaat: "een bouwwerk zonder asbest".

Voorbeelden van het effect van "zwakke" schakels in asbestketen:

- Als het inventarisatierapport niet volledig is en al het asbest moet worden verwijderd, dan kan tijdens het verwijderen asbest achterblijven, omdat dit niet als asbest is/ wordt gezien. Het werk is dan dus niet asbestvrij.
- Als een asbestverwijderingbedrijf niet alles verwijdert conform het inventarisatierapport en het lab ziet dit niet bij de vrijgave, dan het is werk dus niet asbestvrij. Maar dus wel vrijgegeven.

Dit zijn voorbeelden die in de dagelijkse praktijk veelvuldig voorkomen en waar opdrachtgevers er nadien achter komen dat het niet goed is gegaan!

Dit zijn dan ook de risico's waar opdrachtgevers mee te maken hebben en zich niet altijd bewust zijn dat ze hiermee risico's lopen!

De gevolgen van de impact van zwakke schakels in de asbestketen, uit te drukken in de termen Kwaliteit, Tijd en Geld, zijn vrijwel altijd voor rekening van de opdrachtgever.

Niet in de laatste plaats: er kunnen risico's ontstaan voor mens (gezondheid) en milieu.

3.3 Wat zijn de risico's per schakel

Per schakel zijn er de volgende risico's die van invloed zijn op de kwaliteit van de asbestketen:

- **Asbestinventarisatie conform SC 540 (inventarisatiebedrijven)**

- 1 Onvolledig, inventarisaties komen niet overeen met de feitelijke aard en omvang van het asbest.

- 2 Asbestinventarisaties die niet volgens de regels zijn uitgevoerd (SC 540).

- 3 Risico's:

- Mens en milieu;
- Sloopvergunning;
- Kwaliteit;
- Aanbesteding;
- Meerwerk;
- Uitvoering.

- **Asbestverwijdering conform SC 530 (asbestverwijderingsbedrijven)**

- 1 Niet naleven van wetgeving en werkplan

- 2 Veel asbestsaneringen worden door onderaannemers tegen zeer scherpe en soms onmogelijke tarieven uitgevoerd.

- 3 Risico's:

- Mens en milieu;
- Kwaliteit;
- Beperkingen voor bouwplaatsmedewerkers;
- Beperkingen voor gebruiker(s);
- Meerwerk, financieel;
- Tijd.

- **Vrijgavemeting na verwijdering conform NEN 2990 door RvA laboratorium**

- 1 Visuele inspecties zijn onvolledig uitgevoerd, waarbij er (restanten) asbest achterblijven die niet worden gezien. Dus: een onterechte vrijgave.

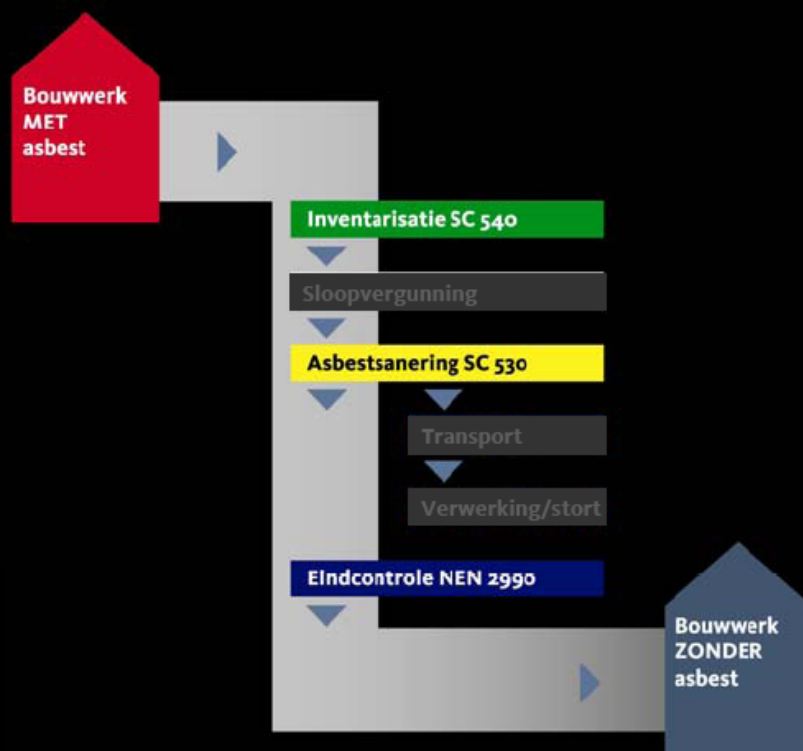
- 2 Vrijgavecertificaat met diverse uitsluitingen en beperkingen (onterechte vrijgave)

- 3 Onvolledige vrijgavecertificaten (administratief onjuist)

- 4 Risico's:

- Mens en milieu;
- Beperkingen voor bouwplaatspersoneel;
- Beperkingen voor gebruiker(s).

Risico's asbestketen

4 Conclusie

Op basis van het voorgaande kan worden vastgesteld dat de “asbestketen zo sterk is als de zwakste schakel”.

Het gaat om het bewustzijn van de risico's waar opdrachtgevers mee te maken hebben bij asbestvraagstukken.

Daarnaast gaat het ook om inzicht in de gevolgen als het mis gaat in de asbestketen door één of meer zwakke schakels.

Initiatieven uit het verleden door de asbestschakels (vanuit de marktpartijen) hebben tot op heden niet bijgedragen tot de verwachte/ noodzakelijke verbeteringen. Dit omdat de opdrachtgever onvoldoende betrokkenheid heeft in hetgeen zich in de asbestketen afspeelt.

4.1 Oplossing problematiek

Er is een oplossing om in de asbestketen alleen sterke asbestschakels in te zetten. Dit kan door middel van professioneel opdrachtgeverschap.

AT Osborne heeft hiervoor een product ontwikkeld met de naam: **“Sterke asbestschakels”**.

Dit product (Sterke asbestschakels) past binnen de onderhavige regelgeving, maar ook na aanpassing/ aanvulling van de regelgeving die naar verwachting in juni 2010 zal plaatsvinden.

Conclusie asbestketen

De asbestketen:
zo sterk als de
zwakste schakel

Asbest, uw verantwoordelijkheid!

asbest**en**bouw

5 Hiërarchie asbestketen

5.1 Hiërarchie

De eerste stap om sterke schakels in de asbestketen te krijgen is het aanbrengen van hiërarchie in de asbestketen.

De opdrachtgever neemt in de projectorganisatie de hoogste positie in en zet een onafhankelijke projectmanager in die kennis heeft van de asbestketen. Voorwaarde is dat de projectmanager geen zakelijke verbanden/ afhankelijkheden heeft met de in te zetten asbestschakels (inventarisatiebureau, asbestverwijderingsbedrijven, laboratoria).

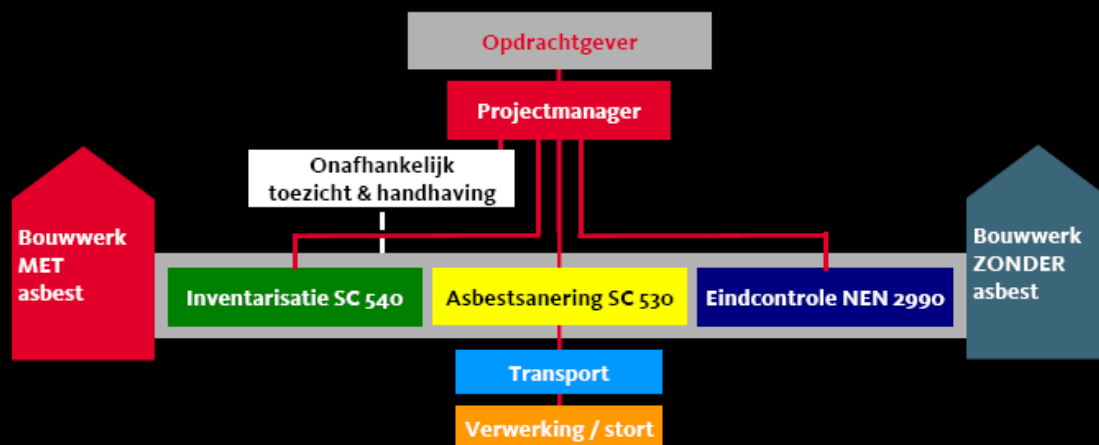
De asbestschakels worden los van elkaar ingekocht en gecontracteerd. Voorwaarde is dat er geen onderlinge afhankelijkheden zijn tussen de schakels.

5.2 Gesloten toezichtfront

Verder wordt er een gesloten toezichtfront gecreëerd door het inzetten van 'onafhankelijke controle & toezicht' op de asbestketen. De uitkomsten van de kwaliteitscontrole van alle asbestschakels voorafgaand aan, tijdens en na afloop worden gerapporteerd aan de opdrachtgever.

Op deze wijze wordt het gehele traject van de asbestketen gecontroleerd. Indien noodzakelijk kan daarmee worden gestuurd op het (eind)resultaat (te leveren prestatie).

Hiërarchie asbestketen

Asbest, uw verantwoordelijkheid!

asbest en bouw

6 Beheersmodel asbestketen

Het beheersmodel heeft als doel om alleen de juiste schakels in de asbestketen in te zetten.

Het beheersmodel is van toepassing op de volgende asbestschakels:

- Asbestinventarisatie bureaus;
- Asbestverwijderingsbedrijven;
- Laboratorium voor eindcontrole.

Het beheersmodel is de oplossing voor de problematiek in de asbestketen die is gericht op het leveren van een prestatie door de schakels (te leveren eindresultaat). Door het vooraf definiëren en expliciet maken van het eindresultaat wordt deze meetbaar. Hierdoor kan de kwaliteit van de werkwijze, alsmede het eindresultaat worden getoetst. Dan kan vastgesteld worden of de schakels voldoen/ hebben voldaan aan het afgesproken kwaliteitsniveau.

6.1 Onderdelen beheersmodel

Het beheersmodel bestaat uit de volgende 3 vaste onderdelen:

- Initiatief – definiëren en expliciet maken beoogd eindresultaat en het creëren van uitgangspunten en randvoorwaarden t.b.v. inkoop/ aanbesteding.
- Contract – Het kader met afspraken over het eindresultaat (te leveren prestatie).
- Oplevering – Het meetpunt waarbij wordt vastgesteld of is voldaan aan de uitgangspunten en te leveren prestatie (kwaliteitscriteria) zoals deze bij aanvang zijn vastgesteld.

6.2 Trajecten beheersmodel

Om tot deze onderdelen (initiatief, contract en oplevering) te komen worden de volgende trajecten doorlopen:

Traject 1: Inkoop/ aanbesteding SC530/SC540/LAB

Selectie van geschikte partijen door middel van ontwerp te vertalen naar selectie- en gunningscriteria bestaande uit o.a.:

- *Uitsluitingscriteria.*
- *Beroepsbekwaamheid.*
- *Financiële en economische draagkracht.*
- *Technische bekwaamheid.*
- *Onafhankelijkheid.*

Traject 2: Uitvoering

Toezicht en handhaving door onafhankelijke instelling (CKI) vanuit de opdrachtgever op o.a.:

- *Wet- en regelgeving.*
- *Fysieke beoordeling tijdens uitvoering.*
- *Toets werkzaamheden aan werkplan (asbestverwijdering).*
- *Voortgang werkzaamheden.*
- *Toets eindresultaat aan definitie beoogd eindresultaat.*

Traject 3: Evaluatie

Evaluatie van selectie, contractering, uitvoering en oplevering ten behoeve van input voor volgende asbestprojecten.

6.3 Rol projectmanager

De projectmanager zorgt ervoor, namens de opdrachtgever, dat de schakels de juiste sterkte hebben om onderdeel van de asbestketen te worden.

Dit is dan ook zijn toegevoegde waarde.

Beheersmodel asbestketen

Asbest, uw verantwoordelijkheid!

asbest bouw

7 Stelling

7.1 Resumé

Risico's voor opdrachtgevers: de asbestketen is zo sterk als de zwakste schakel.

Dit is op te lossen door middel van professioneel opdrachtgeverschap.

Oplossing voor opdrachtgevers: sterke asbestschakels door het opbouwen van hiërarchie, onafhankelijkheden tussen de asbestschakels, het aanbesteden en contracteren op basis van vooraf vastgestelde randvoorwaarden en gedefinieerd eindresultaat en tot slot het meten van de geleverde prestaties.

“Asbest is voor opdrachtgevers immers een taak waar veel van af hangt én die zware plichten of zorgen met zich meebrengt”.

7.2 Stelling

Het voorgaande zou kunnen leiden tot de volgende stelling:

“Het is de taak en verantwoordelijkheid van opdrachtgevers om de juiste schakels in de asbestketen in te zetten”.

Stelling

Het is de taak en
verantwoordelijkheid
van opdrachtgevers
om de juiste schakels
in de asbestketen in
te zetten

Asbest, uw verantwoordelijkheid!

asbest bouw